Kwako bibi

Ni lazima tumpeleke bibi katika kilabu ?

Mgini tunamoishi mwa-
endeka mambo ya kila
ina. Kuna wale jamaa
mbao wana wazo la kuwa
umpeleka bibi wa nyu-
bani nafasi zote ndio
lama kamili la kusili-
uka. Wengi kati yetu
awawezi hata kunywa ki-
uri kimoja cha "bia"
ila kumualika bibi. Tu-
awaona hata wengine
achukua zoezi ya kuwa-
eleka bibi zao katika
ilabu vya pombe kati
a wamama malaya (ndu-
a, mbaraga).

Sisi sote tupo hakika
wa pombe siyo maji ya
chezo. Ina vinyume vi-
gi hata yatusukuma tu-
ende mambo yasiyostahi-
li. Tupo pia hakika kuwa pombe ni chombo pia chanzo cha ajali za kila aina. Tunaelewa ya kwamba wengi kati ya dada zetu hawana nguvu mbele ya vilauri vya pombe.

Wale wanayo zoezi ya kuwaalika kila mara bibi zao katika vilabu vya pombe wajiingiza katika hasara kubwa. Kwanza, wakati tunapoingia na bibi zetu vilabuni mwa pombe, - hasa wakati wana sura nzuri-wabwana wengi huwaza kuwa twaleta wamalaya kwani hakuna alama inayotafautisha bibi malaya na ndumba. Ndipo pale wataanza kuwafungia macho katika nia ya kuwatongoza na wengine wawaalika hata kwenyi densi.

Kisha kumimia vilauri vya bear, bibi pamoja na bwana waka wapoteza mawazo. Na ni hapo ndipo mwanzo wa hatari. Kwani utamuona bibi akijibu kwa pendekezo ya wale wabwana, hata vijana walevi katika kilabu. Hali hiyo haiwezi kamwe kumfurahisha bwana ambaye kufuatana na ulevi wake ataanza kutomboka na kufikia kuleta vita na makelele katika kilabu. Vita katika kilabu yaweza hata kuendelea nyumbani kati ya bibi na bwana. Jambo lingine; kuna wakati ambako bibi aweza kuwakuta huko, wale rafiki wake wa zamani ao vijana waliokomea nao katika mikoa. Anapowasalimu, bwana aliyekwisha kumeza pombe ataanza kuwaka moto na kusema kuwa wale ndio wamtongoza bibiye.

Pili, kuna wakati wandumba wafikia kumchokoza bibi wakimchekelea ao kumtukana bila kosa lolote. Jambo hilo laweza kumkasirikisha bibi na kumsukuma kujibia kwa maneno ya wale mbaraga. Jambo la namna hiyo likikutukia utafanya je?

Utaamua vita ao utampiga malaya ? Kwa kuepuka mambo kama yale, ni vema tuepuke kuwapeleka bibi katika vilabu visivyokuwa na heshima ao tuwaache tu wakipunga hewa nyumbani, ao tena tuchukue pombe hiyo pamoja nao nyumbani. Mke anayeonekana kila mara katika kilabu cha pombe hana heshima tena mbele ya watu. Wote wanaomkuta njiani wapo hakika kuwa yeye ni malaya ambaye ni mwepesi mbele ya feza.

Alamsiki.

Bisimwa L.-B. Tserou.

Tuzungumuze

Adabu katika msalani

Mwananchi Kimengele Kimode atuletea mazungumzo uhusu namna ya kujiandaa wakati tunapoingia hooni.

Katika migi na vijiji
oo ni vya aina moja
katika migi mikubwa
vya aina ingine. Kwa
umizi wa vyoo vile
alimbali hatuna budi
fwata kanuni zenyi ku-
su kila aina.

Vijijini mambo ni ra-
si kufwata. Choo ni
imo lililochimbwa po-
ni au katika chumba-
oo lakini mbali ya ma-
o ya watu. Itatosha
a mwenyi kuwa na haja
shutama na kutandikia
ndu la shimo kwa kue-
esha vinyesi. Kwa afya
mukundu makabila hu-
tatanua wakifwata hali
inchi. Hivi watu wa
ugani hawakuwa na choo
waida na kwa usafi wa
ada ya kwenda chooni
litumia majani ya nya-

Wengine kama vile Ba-
ga ne Bazimba, n.k...
likuwa na vyoo. Kwa
jisafisha kiisha haja
naume walitumia vijiti
sivyo laini au gunzi
mahindi; wanawake wa-
tumia majani ya pekee
punga". Ni majani bila
fani iotayo mwituni
yenyi nyuzi hariri.

Waislam hutumia maji
isha choo. Hujaza su-
ria maji ya uvuguvugu
bao hutumia kwa kusa-
sha mkundu kiisha haja
owa. Namna hii ya ki-
lam ni labda bora zai-
lakini inayo visivyo-
a vingi: kwa kuitumia
afaa uwe kwako nyumba-
kule ambako sufuria
o siku zote tayari na
ji ya uvuguvugu ndani
ngoja kutumiwa. Pia
bora unapoenda kwa rafiki ama ndugu asiye muungwana ujikatalie kwenda haja kubwa. Kwani, labda, hakuna sufuria iliyoainishwa kwa tendo hilo naye maji haikutayarishwa.

Katika migi mikubwa mambo huwa namna ingine. Vyoo hujengwa nyumbani wanamokaa watu ! Kumbe kanuni za pekee ni lazima zifwatiwe tu katika kuimarisha usafi katika nyumba zetu za kisasa. Pahali pa kushutama huketi juu ya choo. Ukiisha kujituliza twaa kartasi nyepesi na laini lakini bila utelezi iliyoainishwa kwa usafi wa mkundu kiisha haja kubwa. Halafu tumia maji kwa kufukuza vinyesi ukikokota kamba au jambo lingine lenyi kuwa na kazi ile.

Ukiisha enda haja ndogo tumia pia maji kwa kufukuza mkojo na harufu yake kavu. Ukiwa mme, kwa kukojoa inua kikao halafu kojoa wima. Mara nyingi lakini, katika nafasi za wote, hutengeneza nafasi ya kukojoa wanaume (urinoir).

Wanawake, wao, kwa kuenda haja ndogo wataketi kama vile kwa haja kubwa. Wakitaka kufanya namna ingine ni lazima wainue kikao pia. Usipofanya vile nyumba yake itakuwa chafu na heshima yake kuhatarishwa.

Kimengele Kimode.

JUA

Gazeti la Kivu

Mwaka wa 12 n° 285 Tarehe 28 Septemba mpaka 4 Oktoba 1985

Kiongozi : Mutiri-wa-Bashara

HABARI ZA POPOTE

Kamati kuu ya Chama itafungua mkutano wake wa 10 mnamo tarehe 30 Septemba 1985

Kulingana na habari zilizotolewa na katiba imara ya kamati kuu ya Chama, kamati hiyo itafungua mkutano wake wa kumi wa kawaida mnamo siku ya kwanza tarehe 30 Septemba 1985.

Seminari moja maalum itafanyika mnamo tarehe 28 hadi 29 Septemba 1985 mbele kufanyika mkutano huo. Na mkutano huo utafanyika mjini N'Sele. Ni Prezidenti-muundaji wa Chama cha Mapinduzi, Raïs wa Jamhuri, mwananchi Mobutu Sese Seko ndiye ataongoza mwenyewe seminari pia mkutano huo wa kumi.

Wanamemba wote wa Kamati kuu ya Chama wapashwa kuwasili mjini Kinshasa mbele ya tarehe 27 Septemba 1985.

Mambo ya jamii

Na mnamo tarehe 13 Septemba 1985, Baraza la mawaziri lilikusanyika chini ya uongozi wa waziri anayehusika na mahitaji ya Chama pia na maadibisho ya wanachama (Idéologie et Formation des cadres), mwananchi Kangafu.

Wakati wa mkusanyo huo, wanamemba wa Baraza la mawaziri walichungua kwa karibu tatizo juu ya mwendesho bora wa chuo kinachohusika na ujuzi wa mlimo, ujenzi wa chuo Mobutu Sese Seko mjini Libenge jimboni Ekwatori na afia kwa umma siku za leo na zile za usoni hadi mwaka wa 2.000.

Chuo Mobutu kitawapokea watoto wa wajumbe (diplomates) wa jamhuri ya Zaïre wapatikanao katika nchi za kigeni pia watoto wa watumishi wa serikali ambao watumwa mahali mengine kwa kutumikia Taifa.

Kulingana na afia, mipango mipya itachukuliwa ili hali ya afia ya wananchi iwe bora. Kwa hiyo mnamo siku za usoni waziri anayehusika na afia nchini atatolea kwa mahospitali na vyumba mbalimbali vya matibabu ya mji wa Kinshasa madawa kazaa wa kazaa kwa jina la Baba wa Taifa, mareshali Mobutu wa Zaïre.

Bisimwa L-B. Tserou.

Mashua Sendwe itakomboa Urundi

Habari zilizoletwa kwetu na kiongozi wa gazeti JUA katika wilaya ya Kivu ya Kusini, mwananchi Musemi Kilondo Nkula zaeleza kuwa mashua inayojulikana kwa jina la Sendwe ndiyo itakomboa "Urundi" iliyozama katika ziwa Tanganika mnamo siku zilizopita. Habari hiyo ilikamilishwa na mwananchi Nyembwe Ntaku, mkuu katika kituo cha Mashariki mwa nchi yetu (division-Est). Sendwe yaendelea kutengenezwa huko Kalemie ambako watumishi wafanya vyote wawezavyo kusudi mashua hiyo ipate kuanza tena kazi za kusafirisha watu pamoja na vifaa vyao. Kwa sasa, ni mashuą Zongwe, Kalundu na Baraka ndizo zasafirisha watu na vifaa toka Kalemie Moba na Ubwari.

Mwananchi Nyembwe alieleza kuwa shirika lake ni mmoja kati ya yale yanayosifa kubwa katika mambo ya uchukuzi katika jamhuri nzima ya Zaïre. SNCZ yahusika pia na uchukuzi ikitumia gari la moshi, na barabara. Watumishi wa shirika hilo wafikia yapata 20.000.